

IZVJEŠTAJ O RADU INSPEKCIJSKIH SLUŽBI UPRAVE ZA BEZBJEDNOST HRANE, VETERINU I FITOSANITARNE POSLOVE ZA MART MJESEC 2019. GODINE

INSPEKCIJA ZA HRANU

Unutrašnja kontrola

U izvještajnom periodu vršena je kontrola objekata za pripremu, obradu i posluživanje hrane hotelima, restoranima i objektima brze hrane u cilju utvrđivanja stepena usaglašenosti zahtjeva higijene i drugih zahtjeva bezbjednosti hrane. Sprovedene su i *ad hoc* kontrole po prijavi građana ili po dobijanju bilo kakvih saznanja da se u prometu nalazi nebezbedna hrana.

Inspektori za hranu su kontrolisali da li subjekti u poslovanju hranom izvršavaju obaveze utvrđene zakonom o bezbjednosti hrane i da li tokom prodaje, čuvanja, prerade, proizvodnje i distribucije hrane sprovode sve propisane postupke kojim se obezbjeđuje da na tržište odnosno do krajnjeg potrošača dođe samo bezbedan proizvod, propisno upakovan i označen. Kontrolisano je i porijeklo/sledljivost hrane, rokovi upotrebe i opšta senzorna svojstva hrane zatečene u prometu, zahtjevi za označavanje/informisanje potrošača o hrani i dr. Vršena je redovna planirana kontrola objekata za proizvodnju hrane i objekata za skladištenje i prodaju na veliko hrane, uključujući i kontrolu transporta hrane koja zahtijeva temperaturni režim čuvanja i transporta.

Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove u saradnji sa Pčelarskim savezom Crne Gore definisala je ciljne aktivnosti u cilju sprječavanja prodaje meda sumnjivog kvaliteta pod oznakom domaćeg crnogorskog meda. Cilj aktivnosti je prvenstveno zaštita potrošača od prevara ali i unaprjeđenje stanja u ovoj oblasti i stvaranje uslova za bolju prepoznatljivost, dostupniju ponudu i prepoznatljivost domaćeg meda.

Uprava za bezbjednost hrane preko Inspektora za hranu, na osnovu saznanja iz prethodnih kontrola i procjene rizika, planira i sprovodi *ad hoc* kontrole maloprodajnih objekata, pijaca i tezgi/objekata pored saobraćajnica. Kontrolama se prvenstveno utvrđuje porijeklo meda i u slučaju nepostojanja dokaza o porijeklu isti se uništava na licu mjesta a protiv lica koja vrše prodaju podnose se zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka. U izvještajnom periodu izvršeno je **oduzimanje i uništavanje ukupno 127 kg meda** zatečenog u prometu bez dokaza o porijeklu pa je samim tim ovaj med ocijenjen nebezbednim („Gintaš“ pijaca i tezga na putnom pravcu ka manastiru Ostrog).

U unutrašnjoj kontroli u izvještajnom periodu izvršen je nadzor u 282 objekta u kojima se obavlja poslovanje hranom.

U kontrolisanim objektima utvrđeno je 37 nepravilnosti koje su se odnosile na neodržavanje higijene uređaja, prostorija, opreme; nehigijensko rukovanje hranom tokom obrade i čuvanja hrane, zatečenu hranu u prometu isteklog roka upotrebe i sl.

Zbog utvrđenih nepravilnosti u unutrašnjoj kontroli, inspektori su preduzeli 55 upravne mjere i to:

- 26 rješenja o otklanjanju infrastrukturnih neusaglašenosti u određenom roku;
- 1 rješenje o privremenoj zabrani obavljanja djelatnosti obrade i pripreme hrane do otklanjanja nepravilnosti;
- 3 rješenja o stavljanju van prometa i uništavanju nebezbedne hrane;
- 33 ukaza o otklanjanju nedostataka manjeg rizika za čije otklanjanje je potrebno kratko vrijeme;
- 13 izrečenih prekršajnih naloga (3.680 eura);
- 1 zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka;

U izvještajnom periodu izvršeno je 38 kontrola izvršenja mjera naloženih u prethodnom periodu.

Kontrola pri uvozu hrane i materijala i predmeta koji dolaze u kontakt sa hranom

U martu mjesecu 2019. godine, po zahtjevu subjekata u poslovanju hranom, izvršen je pregled 1191 uvezene pošiljke hrane neživotinjskog porijekla i 380 pošiljki predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom.

Pregledom je utvrđivana validnost i ispravnost prateće propisane dokumentacije (dokumentacijski pregled), izvršen je pregled sadržaja pošiljki, oznaka, pakovanja, količina, uključujući i provjeru temperaturnih lista tokom prevoza hrane (identifikacioni pregled), zatim fizički pregled tj. provjera hrane organoleptičkim pregledom i uzimanjem uzoraka za laboratorijsko ispitivanje radi provjere ispunjenost propisanih zahtjeva bezbjednosti i kvaliteta.

Od ukupnog broja pregledanih pošiljki hrane iz uvoza, za laboratorijska ispitivanja propisanih zahtjeva bezbjednosti (mikrobiologija, kontaminanti, rezidue pesticida, radioaktivnost), uzeto je 498 uzoraka hrane, a od pošiljki predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom uzeto je 32 uzorka.

Laboratorijski je ispitano 42% pošiljki hrane iz uvoza i 8,4 % pošiljki predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom.

Nakon izvršenih pregleda i utvrđivanja usaglašenosti proizvoda sa propisanim zahtjevima inspektori za hranu su donijeli 1186 rješenja o odobravanju uvoza i stavljanju u promet bezbjednih pošiljki hrane i 380 rješenja o stavljanju u promet pošiljki predmeta i materijala koji dolaze u kontakt s hranom.

Nebezbedne/odbijene pošiljke hrane neživotinjskog porijekla

Tokom marta mjeseca od ukupnog broja pregledanih pošiljki iz uvoza, hrane neživotinjskog porijekla u nadležnosti inspekcije za hranu, zbog utvrđenih neusaglašenosti sa propisanim zahtjevima bezbjednosti zabranjen je uvoz i stavljanje u slobodan promet 5 pošiljke hrane u ukupnoj količini od 11.742,60 kg/ litara zbog neusaglašenosti sa propisanim zahtjevima bezbjednosti i to: (11250 litara vina zbog povećanog sadržaja sorbinske kiseline, 240 litara vinskog sirčeta zbog povećanog sadržaja sirčetne kiseline i 2,5 litra sirupa-suplementa zbog utvrđivanja prisutnosti nedozvoljenog aditiva, kapi od koprive zbog neodgovarajućeg označavanja i feferoni zbog sadržaja konzervansa).

NEUSAGLAŠENI PROIZVODI U MARTU 2019. GODINE						
Br.	Proizvod	Količina kg	Neusaglašenost	Namjena	MDK	MDK
					nađena mg/kg - ppm	dozvoljena
1	Feferoni	249,60	Konzervans	Benzoeva kiselina	221	Ne smije biti
2	Vinsko sirće	240,00	Kvalitet	Sirčetna kiselina	62	40
3	Dodatak ishrani - Kapi od koprive 30 ml	0,50	Provjera usklađenosti deklaracije	Nutritivne i zdravstvene tvrdnje	/	/
4	Dodatak ishrani - Sirup za jačanje imuniteta	2,50	Kvalitet Provjera usklađenosti deklaracije	Natrijum-benzoat Nutritivne i zdravstvene tvrdnje	945	Ne smije biti
5	Malvazija Dubrovačka-suvo vino	11250,00	Bezbjednost Provjera usklađenosti deklaracije	Sorbinska kiselina Nutritivne i zdravstvene tvrdnje	465	200

Postupanje po inicijativama

U martu mjesecu Inspekciji za hranu je podnijeto 14 inicijativa/prijava (odgovoran.me, pisane i telefonske prijave) koje su se odnosile na proizvode isteklog roka upotrebe, izmijenjenu boju i miris određene hrane. Po svakoj zaprimljenoj inicijativi izvršen je pregled, a o preduzetim

mjerama i radnjama obaviješteni su podnosioci inicijativa koji su ostavili svoje podatke (mejl, adresu, telefon).

VETERINARSKA INSPEKCIJA

Unutrašnja kontrola

Veterinarski inspektori su u martu mjesecu vršili inspekcijski nadzor nad sprovođenjem mjera iz Programa obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja, kontrolu rada veterinarskih ambulanti, kontrolu identifikacije i registracije životinja, kontrolu zaštite dobrobiti životinja u objektima za držanje i uzgoj životinja. Cilj kontrola je bio provjeriti stepen ispunjenosti propisanih zahtjeva u oblastima nadzora a u odnosu na utvrđene nepravilnosti preduzeti srazmjerne upravne mjere i radnje.

U izvještajnom periodu izvršeno je ukupno 1511 pregleda. U unutrašnjoj kontroli izvršena su ukupno 346 pregleda. Kontrole su sprovedene u oblasti zaštite dobrobiti životinja, rada veterinarskih ambulanti i kontrola upotrebe veterinarskih lijekova, 9 kontrola u oblasti zdravlja životinja koje obuhvataju mjere po monitoringu određenih zaraznih bolesti životinja i zoonoza kao i postupanja po prijavi sumnje odnosno potvrđenih slučajeva bolesti – mjere za spriječavanje širenja i iskorijenjivanja zaraznih bolesti životinja i zoonoza, sa preduzimanjem propisanih mjera, 26 kontrola identifikacije i registracije životinja i 11 kontrola uslova u karantinskom objektu, zatim 13 kontrolnih pregleda nakon naloženih mjera i radnji, 8 kontrola rada na stočnim pijacama (prometa životinja), 8 kontrola po inicijativama i prijavama građana, NVO i drugih, 71 kontrola sprovođenja mjera iz programa mjera zdravstvene zaštite životinja. Zbog suzbijanja zaraznih bolesti životinja sprovedene mjere u skladu sa propisima – eutanazija i neškodljivo uklanjanje životinja kod kojih je potvrđena zarazna bolest Q groznica (50 ovaca i koza) i živine – izlučeno jato (1026) i neškodljivo uklanjanje 200 kg hrane za životinje i 11.730 komada jaja (salmoneloza).

U izvještajnom periodu inspektori su učestvovali u 17 komisijskih pregleda gazdinstava aplikantata radi utvrđenja ispunjenosti uslova zaštite dobrobiti životinja za mjeru 1 (implementacija IPARD II programa).

Nakon sprovedenih pregleda, inspektori su preduzeli upravne mjere i radnje:

- izdato 5 rješenja o opservaciji pasa i mačaka radi isključivanja sumnje na bjesnilo;
- 2 rješenja o otklanjanju nepavilnosti kod drzaoca životinja
- 4 rješenja o suzbijanju i iskorenjivanju zaraznih bolesti
- 1 prekršajni nalog u visini 500e za drzaoca životinja;
- 3 ukaza držaocima životinja za otklanjanje nepravilnosti;
- 1 zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka za uvoznika hrane životinjskog porijekla

Tokom marta, veterinarski inspektori su vršili, u skladu sa radnim nalogom, kontrolu proizvodnje i prometa hrane u unutrašnjem prometu u registrovanim i odobrenim objektima i uzimanje uzoraka po Programu monitoringa rezidua.

Spoljnotrgovinski promet (uvoz, tranzit, izvoz živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla)

Granična veterinarska inspekcija je u martu 2019. godine vršila pregled živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla pri uvozu u Crnu Goru na sledećim graničnim inspekcijskim mjestima: Luka Bar, Aerodrom Podgorica, Božaj, Debeli Brijeg, Iliino Brdo, Dobrakovo i željeznička stanica Bijelo Polje, Kula, a na graničnom prelazu Dračenovac, 2 puta nedeljno, za uvoz životinja, i Ranče, takođe 2 puta nedeljno, za uvoz hrane za životinje koja podliježe veterinarskoj kontroli.

U izvještajnom periodu izvršen je pregled 1165 pošiljki koje podliježu veterinarskom pregledu namjenjenih uvozu, tranzitu ili izvozu.

Pri uvozu, izvršen je pregled 910 pošiljki živih životinja, hrane životinjskog porijekla i proizvoda životinjskog porijekla. i pošiljki živih životinja.

Pošiljke živih životinja namjenjenih daljem uzgoju su upućene u karantin, radi ispitivanja zdravstvenog stanja, prije puštanja u slobodan promet.

Izdato je 910 rješenja o stavljanju u slobodan promet.

Pregled svake, pojedinačne pošiljke, obuhvatao je sledeće:

- **pregled dokumentacije** tj. komercijalnih dokumenata, po potrebi i drugih dokumenata koji prate pošiljku;
- identifikacioni pregled tj. provjeru da sertifikati ili drugi dokumenti koji prate pošiljku odgovaraju oznakama i sadržaju pošiljke; i
- **fizički pregled** tj. provjera same hrane, uključujući provjeru prevoznog sredstva, pakovanja, označavanja i temperature, uzimanje uzoraka za laboratorijsko ispitivanje i ostale potrebne provjere kako bi se potvrdila ispunjenost zahtjeva utvrđenih propisima o bezbjednosti hrane.

Od ukupnog broja pregledanih pošiljki hrane životinjskog porijekla i hrane za životinje iz uvoza, za laboratorijska ispitivanja propisanih zahtjeva bezbjednosti (mikrobiologija, kontaminaneti, rezidue pesticida, radioaktivnost, kvalitet), uzet je 181 uzorak.

Laboratorijski je ispitano 20% pošiljki iz uvoza.

Takođe je vršena i provjera zdravstvenog statusa uvezenih životinja tokom trajanja karantina na određene bolesti koje se tom vrstom životinja mogu unijeti u Crnu Goru, a u skladu sa propisima.

Nebezbjedne/odbijene pošiljke hrane životinjskog porijekla i hrane za životinje iz uvoza

U martu mjesecu nije bilo neusaglašenih pošiljki pod nadzorom veterinarske inspekcije.

Kontrola provoza (tranzit) živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla

Za pošiljke u tranzitu preko teritorije Crne Gore, na ulaznim graničnim inspeksijskim mjestima izvršen je dokumentacijski pregled za ukupno 225 pošiljki živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla, za koje su izdata rješenja o dozvoli tranzita preko teritorije Crne Gore (225 rješenja).

Kontrola izvoza živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla

Tokom marta izvršen je pregled i izdato je ukupno 30 sertifikata za pošiljke životinjskog porijekla namjenjenih izvozu i za nekomercijalno kretanje kućnih ljubimaca.

Postupanje po inicijativama

U martu mjesecu veterinarskoj inspekciji je podnešeno 8 inicijativa/prijava koje su se, u najvećoj mjeri, odnosile na prijavu nepoštovanja propisa o načinu držanja i postupanja sa životinja. Po svakoj inicijativi izvršen je pregled, a o preduzetim mjerama i radnjama obaviješteni su podnosioci inicijativa za koje su posjedovani potrebni podaci (mejl, adresa).

FITOSANITARNA INSPEKCIJA

Unutrašnja kontrola

Fitosanitarni inspektori su u martu vršili inspekcijski nadzor zdravstvene zaštite bilja, nadzor u objektima za proizvodnju i promet sjemenskog i sadnog materijala poljoprivrednog bilja, u objektima za promet sredstava za ishranu i zaštitu bilja na veliko i malo, kao i upotrebu pesticida i đubriva na poljoprivrednim gazdinstvima upisanim u registar.

Cilj kontrola je provjera stepena ispunjenosti propisanih zahtjeva u skladu sa propisima iz oblasti zdravstvene zaštite bilja, sjemena i sadnog materijala, sredstava za zaštitu i ishranu bilja, bezbjednosti hrane i drugih zakona iz nadležnosti ove inspekcije.

U izvještajnom periodu su nastavljene kontrole u oblasti bezbjednosti hrane odnosno rezidua pesticida i drugih kontaminenata u hrani. Vršena je kontrola zdravstvenog stanja bilja, kontrola kvaliteta, sertifikacije i zdravstvenog stanja sjemenskog i sadnog materijala, kontrola propisanih uslova za rasadnike, kontrola objekata za promet pesticida i đubriva u pogledu ispunjenosti propisanih uslova, kontrola registrovanih sredstava za zaštitu i ishranu bilja, kvaliteta sjemena i sadnog materijala u prometu, kao i uslova u objektima za njihovo skladištenje i čuvanje.

U izvještajnom periodu u unutrašnjoj kontroli izvršeno je ukupno 246 inspekcijskih pregleda i to: 123 redovnih, 79 po inicijativi i 44 kontrolnih inspekcijskih pregleda.

Broj inspekcijskih pregleda na osnovu:

- zakona o zdravstvenoj zaštiti bilja - 158 pregleda;
- zakona o sredstvima za ishranu i zaštitu bilja - 36 pregleda;
- zakona o sjemenskom i sadnom materijalu - 52 pregleda;

tokom kojih je uzeto 28 uzoraka.

Zbog utvrđenih nepravilnosti inspektori su preduzeli upravne mjere i radnje, u skladu sa principom srazmjernosti, kojima se obezbjeđuje eliminisanje rizika i postiže efekat i to:

- 1 rješenje o oduzimanju i uništenju;
- 2 rješenja za otklanjanje nepravilnosti manjeg rizika za čije otklanjanje je potrebno kraće vrijeme,
- izdata su 2 prekršajna naloga; i
- naplaćeno je po izrečenim novčanim kaznama ukupno 550,00€.

U izvještajnom periodu u primorskim opštinama nastavilo se sa sprovođenjem fitosanitarnih mjera i po posebnom akcionom planu i u martu je uništeno 71 palma na teritoriji opštine Kotor i Bar.

Kontrolisani su izvještaji o izvršenim hemijskim tretiranjima palmi i nastavljeno je sa fitosanitarnom mjerom uništavanja palmi.

Apelujemo na sve držaoce bilja čije palme pokazuju simptome napada da bez odlaganja sprovedu mjeru uništavanja palmi!

Kontrola uvoza

Fitosanitarni inspektori su u martu vršili kontrolu uvoza hrane biljnog porijekla (voće, povrće, žitarice i ostala hrana biljnog porijekla koja je podvrgnuta jednostavnom procesu prerade mljevenjem, sušenjem i sl.), hrane neživotinjskog porijekla koja podliježe pojačanim službenim kontrolama na mjestima unošenja i hrane za životinje biljnog porijekla, sjemena i sadnog

materijala, sredstava za zaštitu i ishranu bilja, kao i bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom sa aspekta zdravstvene zaštite.

Fitosanitarna inspekcija je u martu izvršila pregled ukupno 1755 pošiljki (uvoz/izvoz) i to: 1229 pošiljki pri uvozu, 95 pošiljki u provozu, 36 pošiljki za reexport, 331 pošiljki za izvoz i 52 ovjere carinskih deklaracija.

Izdato je 2 rješenja o zabrani uvoza pošiljki i 10 rješenja za uništenje pošiljki.

Ukupno je uzeto 319 uzoraka pri uvozu od čega je za 8 uzoraka laboratorijski utvrđeno da ne odgovaraju propisanim zahtjevima.

U martu mjesecu, ukupno je uzorkovano 26% pošiljki iz uvoza.

Nebezbjedne/odbijene pošiljke

Zbog utvrđenih neusaglašenosti sa propisanim zahtjevima **zabranjen je uvoz: 1 pošiljke sjemena celera težine 27,4g, 1 pošiljka suncokretove sačme u količini od 25.220kg, a uništeno je: 1 pošiljka banane u količini od 2.177kg, 1 pošiljka sjemena heljde u količini od 1.000kg, 1 pošiljka loznih kalemova u količini od 2.455kom, 1 pošiljka sadnica šljiva u količini od 5 komada, 1 pošiljka sadnica kajsija i viburnuma u količini od 85 kom, 1 pošiljka sadnica limuna u količini od 3kom, 1 pošiljka grejpfruta u količini od 3.200kg, 1 pošiljka tikvica u količini od 735kg, 1 pošiljka mandarina u količini od 5208kg i 1 pošiljka luka u količini od 52.000 kg.**

Nebezbjedne uništene/odbijene pošiljke pod nadzorom fitosanitarne inspekcije u martu 2019. god.

Br.	Datum	Proizvod	Količina (kg)	Neusaglašenost	Razlog	MDK utvrđena	MDK propisana
1.	8.03.2019.	banane	2.177,00	kvalitet	/	/	/
2.	12.03.2019.	tikvica	735,00	rezidue pesticida	metalaxyl	0,16	0,05
3.	15.03.2019.	grejpfrut	3.200,00	rezidue pesticida	malathion	0,08	0,02
4.	20.03.2019.	mandarina	5.208,00	rezidue pesticida	malathion	0,06	0,02
5.	25.03.2019.	crni luk	52.000,00	kvalitet	kvalitet	/	/
6.	27.03.2019.	sjeme heljde	1.000,00	kvalitet	kljavost	/	/
7.	28.03.2019.	lozni kalemovi	2455 kom	nepoznato porijeklo	/	/	/
8.	28.03.2019.	sadnice šljive	5 kom	nepoznato porijeklo	/	/	/
9.	28.03.2019.	sačma suncokreta	25.220,00	kontaminanti	olovo	36	10
10.	28.03.2019.	sjeme celera	27,4g	kvalitet	kljavost	/	/
11.	28.03.2019.	sadnice kajsije i viburnuma	15	kvalitet	/	/	/
12.	28.03.2019.	sadnice limuna	3	kvalitet	/	/	/

Kontrola izvoza

Fitosanitarna inspekcija je pri izvozu izvršila pregled 367 pošiljki i izdala: **331 fitosertifikat za izvoz:** duvana, pečuraka (suvi vrganj), ljekovitog bilja: žalfija; rezane drvene građe i hrane za životinje i 36 fitosertifikata za reexport.